Leto XI. V.b.b. Dunaj, dne 30. septembra 1931 St. 39

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25·—; celoletno: Din. 100·—.

V našo misel.

Nova doba vstaja in se poraja najprej v naših srcih. Saj se zdi, da hiti to staro človeštvo z mrzlično naglico naprej v svojo usodo in sodbo. Podobno je to človeštvo bolniku, katerega življenske organe je smrtni bacil docela okužil. Telo se nahaja že v stanju razkroja. Tu in tam se pojavijo bolniku na smrtni postelji še svetli trenutki, da pogleda v neki skrivnostni sili z jasnim očesom okoli sebe in govori razločne prorokujoče besede — kod da bi hotel narekovati svojo življensko oporoko in govoriti spoznanje življenske izkušnje. Iztrgan iz vsakdanjasti in na pragu večnosti vidi življenje od rojstva do smrti v eni sami misli. Dotlej, da pade bolnik v še večjo onemoglost in nezavest, ko postajajo oči motne in gledajo široko odprte topo v svet in postaja beseda nerazumijiva in ostaja le še na jeziku. Smrtni boj se pričenja, še enkrat se skuša upreti telo in vse življenje v njem z velikanskim odporom, da pade končno v zadnje življenske trenutke. Smrt! Spoznanje!

To postaja usoda modernega človeštva, ki je hotelo biti otrok tega sveta. Razkroj je v tem ljudstvu, ki se predaja komunizmu in boljševizmu, atentatom in pučem, inflacijam in deflacijam, nezadovoljstvu in obupu. Razkroj je v tej veliki človeški družbi: milijoni ljudi stradajo, medtem pa živijo tisoči v razkošju in zapravljanju; milijoni prosijo kruha in strehe, medtem pa pogrezajo drugi bogastva v morja in plamene; ljudstvo živi v strahu pred bedo in zimo, pri zelenih mizah pa govorijo, kako naj ustavijo padanje cen; na dobrodelna srca trka svetna in cerkvena oblast in prosi usmiljenja za brezdelne in stradajoče, ljudstvo pa se zavija v ozkosrčnost in sebičnost.

Kako drzna je bila beseda modernega človeštva še pred desetletjem! V znanosti in umetnosti, v gospodarstvu in tehniki je prevladovala misel, da ga ni nikogar nad človeka. Tudi tebe, kmetiško ljudstvo, je vabilo moderno človeštvo k sebi in te še zdaj hoče vabiti. Ponujalo ti je svobodo, udobno življenje, večji pridelek, lepšo obleko, veselejšo zabavo, kratkočasnejše dneve. Že tedaj se je izločila vrsta tvojih in silila v novi svet. In ker tebe vabila niso premamila, je pričel moderni svet groziti, da boš moralo zapustiti svojo v tisočletnem delu in trudu pridobljeno, s krvjo in potom blagoslovljeno zemljo, ker te bo izpodrinil moderni gospodar, ki bo znal bolje računiti. Tako so ti govorili in se norčevali iz tvoje ljubezni do zemlje in kmetiškega stanu. Smejali so se kmetiškemu ljudstvu, ki se je zbiralo po družinah v skupni molitvi, okinčevalo svoje domove s svetimi podobami in križi; smejali so se ljudstvu, ko je nosilo na polje blagoslovljene vejice cvetne nedelje, polagalo živini v jasli blagoslovljeno sol, se prekriževalo z blagoslovljeno vodo. Za vse so našli nadomestila: ponujali so ti stroje, učili te umetnega gnojenja, seznanili te z zavarovanjem proti ognju in škodi na polju in v hlevu. Norčevali so se nad tvojo upognjeno hojo, ker ti je težko delo upognilo tilnik, norčevali so se nad nošo tvojih deklet in vročekrvnostjo tvojih fantov. Odtujiti so ti hoteli cerkev in župnika, iztrgati so te hoteli iz vasi in doline. Iztrgati te iz božjega naroda!

Ni čuda, da si pričelo opuščati svoj svet, da si se pričelo sramovati vsega, kar ti je vzrastlo iz tisočletnega življenja. Beseda ti je postala plašna in negotova, pogled nezaupljiv, ker si slutilo, čemur nisi znalo dati izraza: kot otrok, ki je zaslutil svoj majhni greh in se je bal materinega pogleda.

Danes pa ti mora biti pogled zopet jasnejši, ko gledaš razvaline modernega hotenja in življenja. Danes se ti ni več treba sramovati sebe in svojega preprostega a lepega življenja, danes ti ni več treba prodajati zemlje in posestev in se izseljevati v tujino, ko vidiš, da je tam beda in pomanjkanje še večje. Vrni se nazaj v svoj lepi svet, ustvarjaj zdrave družine in v njih svetišča naravne in nadnaravne ljubezni, vrni vasi lepo lice soseščine, ustvari staro zaupanje med sosedi, uključi zopet v svojo župnijo cerkev in župnišča, obdaj se v svoji dolini s staro lepoto in pravim zdravjem! Rasti, kmetiško ljudstvo, v narod, da moreš doživeti svoje cilje kar najglobije!

In kaj naj storiš, da se vrneš v svoj svet? Najprej moraš postati božji narod, vrniti se moraš v božji svet z vsem svojim življenjem!

„Brechen oder biegen!“

Dolgove naj plačujemo, pa smo brez denarja. — Trdi a pametni ženevski diktat Avstriji za naprošeno posojilo. — Kanclerjeva grožnja za 30. september.

Dolgove naj plačujemo: Angliji za njeno posojilo še sto milijonov šilingov, banki za mednarodna plačila tudi 100 milijonov. **Dolgova zapadeta 16. oktobra.** Državna blagajna pa nima sredstev niti za svoje potrebe. V teh kritičnih trenutkih — ko grozi državi bankerot — se je podal kancler Buresch v Ženevo in obrazložil tamošnjemu finančnemu odboru težki naš položaj ter prosil, naj bi Društvo narodov poskrbelo, da prevzame ob terminu kdo drugi — Francija — našo obveznost napram Angliji in banki za mednarodna plačila.

Pa ženevski gospodje so postali v zadnjem času nekam nezaupljivi napram Avstriji in so se obenem izkazali kot izborni poznavalci našega državnega gospodarstva — ja boljši od nas samih. **Ker niso videli v Avstriji nobene prave volje, da se končno prične z resno štednjo in pravilnim gospodarstvom, so predložili kanclerju podroben program za štednjo in izjavili: Le če sprejmete ta naš program in ga v resnici izvedete, smete še upati na naklonjenost Društva narodov.**

Trd oreh je torej prinesel kancler domov. Društvo narodov pa niti ni zadovoljno, da program odobri vlada, marveč ga mora sprejeti celotni parlament. Najprej je kancler sklical ministrski svet in predložil ženevske pogoje. Svet je nato izdelal podrobni predlog o štednji, ki ga predloži v sredo 30. septembra parlamentu. Parlament se bavi, torej danes, ko izide naš list, o nadaljni usodi naše države. Upati je, da odloči razsodnost in interes do cele Avstrije.

Ženevski pogoji so sicer **trdi in pametni:**

1. Državni proračun sme zanaprej predvidevati le 1900 milijonov šilingov izdatkov in 2 milijardi prejemkov. Preostanek 100 milijonov naj se porabi v plačevanje dolgov. — Državni izdatki so narastli v petih letih (leta 1926 so znašali 1050 milijonov, leta 1931 pa 2302 milijona šil.) več kot 100 odstotkov. Vsak poizkus štednje in boljšega gospodarjenja se je razbil do danes na odporu strank, ki so ščitile le svoje volilce. Na pritisk iz Ženeve se danes govori tudi o podrobnostih štednje: Uradnikom naj se črta 6% plače, zviša naj se prispevek v penzijski fond, državnim poslancem, članom zveznega sveta, ministrom in predsedniku se črta 9% njihove plače. Uvede se naj davek na bencin, zviša dohodninski davek itd.

2. Država naj zanaprej strogo nadzira gospodarstvo dežel in občin.

3. Pošta in železnica morata zanaprej izhajati z lastnimi dohodki. Dosedaj je plačevala država železnici 80 in pošti 60 milijonov šilingov subvencije vsako leto.

4. Dosedanji način pogodb delavskih organizacij s podjetji, ki onemogočajo spremembo delavskih plač, se mora izpremeniti.

5. Avstrija dobi svetovalca, ki ji bo stal ob strani v finančnih vprašanjih in bo lažje nasvetoval kot možje, ki so samo eksponenti strank.

To so pogoji, ki jih mora Avstrija sprejeti, če hoče od Društva narodov jamstva in priporočila za novo posojilo, ki ga bo dala Francija. Bilo jih je pričakovati, ker do danes v naši državi kljub komisarjem in programom za štednjo nihče ni hotel verjeti v potrebo varčevanja v državnem gospodarstvu. Kakor so trdi in globoko posegajo v državni aparat, so narekovani vendarle po dobrohotnosti ženevskih gospodov in v interesu Avstrije same.

Kancler je nedavno izjavil: Pogoji se morajo sprejeti v 24 urah. Stranke naj se pred vsem narodom same zagovarjajo, če me hočejo vreči dva tedna pred plačilnim terminom. Samo eno je mogoče: **Brechen oder biegen!**

Skrčenje avstrijskih visokih šol. Varčevalni program govori tudi o redukciji avstrijskih visokih šol. Univerzi v Gradcu in Inomostu bodeta morali opustiti nekatere fakultete, druge pa spojiti, ker je po vojni število slušateljev močno padlo. Tudi dunajska univerza bo morala nekatere stolice opustiti. Tehnična visoka šola se bo spojila z visoko šolo za poljedelstvo, veterinarska fakulta z medicinsko. Tudi število profesorjev se bo skrčilo.

Po puču. Starhemberg je izjavil, da je 19. septembra prevzel vrhovno vodstvo Heimatschutza. V Welsu na Gornjem Avstrijskem je govoril o dobrem zadržanju naše vlade za časa puča in nato nadaljeval: Sedaj šele bomo mi stopili na plan. Rad bi videl ministra, ki bi naše heimwehrske zveze razpustil. Mogoče, da nam slečejo naše jopiče, morda nam vzamejo naša petelinja peresa, nikdar pa ne bodo iztrgali iz naših src sovraštva do gnilega sistema in neupogljive volje, da storimo to, kar se je sedaj žalibog ponesrečilo, seveda z dovoljenimi sredstvi in ne v nasprotju s kazenskim zakonom. Mi ne obtožujemo štajerskih tovarišev. Uvedli bomo zbirko, da bodo mogli naši zaprti tovariši dobiti potrebne zagovornike. S sinom dr. Pfrimerja je Heimwehr prekinila vsako vez, ker je v jugoslovanskih listih dolžil razne njene voditelje izdajstva.

Finančne skrbi naše Koroške. „Bauernzeitung“ poroča, da se nahajajo koroške deželne finance v izredno težkem položaju, kar je tudi razumljivo, ker so dohodki vsled težke krize morali padati; deželna vlada pa je šele komaj začela misliti, da bo treba štednje tudi v deželnem gospodarstvu. Govori se, da dobijo deželni uradniki le še ta mesec polno plačo in se jim bo morala v naslednjih mesecih izplačevati v obrokih. Medtem pa bo morala dežela izdelati program, kje da hoče šteditи ali pa si bo morala najeti posojila. Menda se bo o tem govorilo tudi že na prihodnjem zasedanju deželnega zbora. Ker pa je trenutno še nekaj v kasi, bo zasedanje menda šele sredi oktobra.

Šest je kandidatov za predsednika avstrijske republike. Poleg starih pet kandidatov je pred potekom roka za vlaganje kandidatur prijavil še Landbund poslanca Franca Thoma kot svojega kandidata. Listi obenem prinašajo statistiko dosedanjih republikanskih predsednikov in ministrov. Od prevrata do danes smo imeli tri predsednike, 19 vlad, 220 ministrov. Najdalje je bila na krmilu vlada dr. Seipl-a, najkrajši čas pa je vladal kabinet Breisky, ki je bil na krmilu samo en dan. Hainisch je bil dvakrat predsednik in verjetno je, da bo tudi sedanji predsednik Miklas ostal še v drugi periodi.

V Jugoslaviji so razpisane volitve. Kralj je podpisal ukaz o razpisu volitev za narodno skupščino. Po ukazu bodo volitve v parlament v smislu nove jugoslovanske ustave v vseh krajih Jugoslavije 8. novembra. Izvoljeni parlament se sestane prvič dne 7. decembra k izrednemu zasedanju.

Madžarskim kmetom preti polom. Policija je izdala plakate, s katerimi obvešča ljudsvo o izrednih ukrepih, da obdrži red in mir. Proti vsem krivcem bo postopal preki sod. Nezadovoljnost pa raste naprej. Žitni izvoz je popolnoma prenehal in zaradi tega preti madžarskemu poljedelstvu popolen polom. V Budimpešti pričakujejo vsak dan novih važnih dogodkov, ki bodo že itak nemirno mesto še bolj razburili. Opozicija pobira podpise, da se skliče parlament in razpišejo nove volitve.

Angleška kriza. Anglija je takoj po vojni stabilizirala funt na predvojni stopnji in uvedla zlato valuto. Visoka vrednost angleškega denarja pa je močno podražila življenje, angleška industrija ni mogla več konkurirati z inozemstvom, brezposelnost je rastla naprej, državni dohodki so padali. Zraven še velikopoteznost Anglije, ki je kljub lastnim težkočam velikodušno pristala na nemški moratorij (odlog plačevanja vojnih dolgov) in rešila z milijardnim kreditom dunajsko Kreditanstalt. Vse to je dovedlo do tega, da se je začela majati finančna zgradba, ki je veljala za najjačjo in najbolj trdno na svetu. Nezaupanje inozemstva je rastlo, zlata zaloga se je krčila in končno je pošla: funt je padel. V tem kritičnem trenutku je angleški narod dokazal svojo zrelost in razsodnost: Vlada je takoj prepovedala prodajo deviz, zmanjšala svoj proračun še bolj in črtala vse manj nujne postavke v proračunu, izdala je odredbe proti podražitvi živil in pripravlja še vrsto novih odlokov v podporo težko prizadetega angleškega narodnega gospodarstva. Močan je bil vpliv angleške krize na evropsko gospodarstvo: države, ki so imele dosedaj stabilizirano svojo valuto na angleškem funtu — tudi izvenevropske —, jo sedaj ustalijujejo na dolarju. Vlada je izdala odredbe proti izvozu zlata v druge države. Opažati je nadalje, da je takoj po padcu funta nastala v vseh državah neka nervoznost, ki se je polegla šele, ko je bil prvi uspeh odločnega nastopa angleške vlade očiten. Anglija namerava funt stabilizirati na pariteti funt = 4 dolarje. V narodu vlada kljub težkemu udarcu velik optimizem.

Zlata konferenca. Inozemske banke so v prvih dnevih poročila o slabem gospodarskem stanju Anglije začele dvigati naloženi denar. Tako je funt moral pasti. Angleška vlada skuša sedaj sklicati konferenco o zlatu, ki naj prouči položaj in naj govori o neenakomerni razdelitvi svetovnih zalog zlata. Konferenca se bo vršila najbrž že prihodnji mesec in sicer pod okriljem Društva narodov. Na konferenco bodo povabljene tudi Zedinjene države, Rusija in Turčija. Brezdvomno vpliva na današnje dogodke močno sedanja nespametna razdelitev zlata. Tri četrtine vsega zlata posedujeta Amerika in Francija. Na zlati konferenci pa naj bi se govorilo o znižanju zlate vrednosti, ki zaenkrat trdovratno ostaja na svoji višini, in o pametni razdelitvi zlata med vse države.

Daljni vzhod v plamenih. Med Kitajsko in Japonsko je vladalo zaradi nasilne smrti nekega japonskega častnika precej napeto razmerje, dokler ni izbruhnilo v pravo vojno. Japonci so vkorakali v Mandžurijo, zavzeli v boju Mukden, eno največjih mest Mandžurije. Kitajska vlada je zahtevala umaknitev japonskih čet iz zasedanega ozemlja in se je pritožila tudi na Društvo narodov. Društvo narodov je po svojem predsedniku takoj poslalo noto na obe vladi in zahtevalo, da se ustavi vsaka nadaljna vojna. Na sporu obeh vzhodnih držav je zainteresirana tudi Rusija in listi poročajo o vojaški akciji boljševikov proti japonski nevarnosti. Najnovejša poročila pa govorijo, da popuščajo Japonci na pritisk Društva narodov in se zopet umikajo iz Mandžurije.

Boljševizem napreduje.

Vedno bolj se širi v političnem svetu Evrope misel, da raste gospodarska moč boljševiške Rusije z vsakim dnevom. Saj že skušajo nekatere države, prisiljene po svojem žalostnem gospodarskem položaju, poglobiti trgovske odnošaje z Rusijo. Tako Angleška, Nemčija, Italija, Avstrija. Rusiji se je posrečilo obnoviti v maju poteklo trgovsko pogodbo z Nemčijo, pogajala se je z uspehom z Italijo. In pri nas v Avstriji se močno dela na to, da bi prevzela javna mesta (mesta, občine) jamstvo za kredite, dane ruskemu gospodarstvu pri uvozu v Rusijo.

Rusi so se udeležili konference v Rimu, ki se je bavila s kmetijskimi vprašanji, in so opozorili na važnost ruskega kmetijstva za evropsko gospodarstvo in zahtevali obzir do Rusije pri sklepanju gospodarskih pogodb. Na agrarni konferenci v Londonu so sovjeti že lahko izjavili, da po položaju svojega kmetijstva lahko nadzorujejo svetovni trg, ki kupčuje s kmetiškimi pridelki.

Sovjeti so se udeležili tudi zasedanja Društva norodov, na katerem je sovjetski zastopnik Litvinov predlagal pogodbo o nenapadanju v gospodarstvu: države naj ne sklepajo pogodb, ki bi šle na račun tretje države. Zveza narodov naj svečano proglasi enakopravnost vseh gospodarskih sistemov. Naš list je že poročal, da je Francija sklenila z Rusijo tako pogodbo o nenapadanju.

Razmerje sovjetske Rusije do ostalega sveta postaja pereč problem. Je res skoro nemogoče trajno izločiti državo z 160 milijoni prebivalstva. S svojim gospodarstvom Rusija že resno ogroža ostalo gospodarstvo. Evropska lesna trgovina bi lahko zraven povedala besedo; in danes je po Rusiji ogrožen tudi že žitni trg. Rusija postaja nevarna: država, ki modernizira gospodarstvo po najnovejših izkustvih. 70% vse zemlje je podružabljene in na njej naseljenih okoli devet milijonov družin. Čim slabše postajajo razmere v ostali Evropi, tem večja je nevarnost. Komunistično nevarnost dokazujejo množeči se atentati, naraščanje nezadovoljnosti v vrstah brezposelnih, drzni nastop komunistov v vseh državah. In je razumljivo, ker jim stoji v očigled njihovemu obupnemu položaju pred očmi slika dozdevnega ruskega „paradiža“. In Rusi so dobri propagatorji svoje ideje. Zanimivo je slišati, kako so zastopniki evropskih držav ruske zastopnike v Ženevi naravnost oblegali s vprašanji in dogovori.

Dvoje nasprotstev bije boj na nož; kapitalistična Evropa in boljševiška Rusija. Vprašanje, li naj vodi gospodarstvo posameznik brez ozira na soseda ali naj se podredi kot mrtvo kolesce v veliki aparat družbinega gospodarstva, zahteva nujni odgovor. A pravi odgovor se glasi: Poedinec naj vodi svoje gospodarstvo a ne brezobzirno v svojo korist marveč v službi družbe, v službi, ki jo narekujeta krščanska ljubezen in pravica. To je tudi papeževa beseda v zadnji encikliki. **Če svet v zadnji uri ne uvidi uničujoče posledice gospodarstva, v katerem je služil sebi in ni hotel priznavati Boga nad seboj, se sodi sam.** Potem bo vstala zdrava misel šele na razvalinah kapitalistične Evrope in komunistične Rusije. Roka Gospodova bo hudo zadela neuboljivi rod.

Materna govorica.

Zopet in zopet pišejo naši listi o materni besedi v misli, da ohranjajo narodu do nje spoštovanje in vzbudijo v večjem sosedu misel pravičnosti. Zaman pa je bila dosedanja naša beseda koroškim Nemcem, neizprosno vršijo svoje delo naprej. A koder so Nemci v manjšini, čutijo isto težnjo kot mi. Tako piše zagovornik ogrskih Nemcev minister Pleyer v „Schönere Zukunft“ z dne 23. avgusta:

—Otrok se narodi v družino in njeno življenje. Z njo moli, iz nje raste, njo opazuje in posluša. Mati ga uči božjega imena, pokrižavati, moliti: Oče naš, kateri si v nebesih — Češčena Marija — Angelj varuh moj —. Iz družinskega življenja raste v otroku korenika duševne rasti, izražena in zavestna v maternem jeziku.

Potem pa sledi konec zdrave rasti: V otroškem vrtcu čuje tujo pesem in molitev, tujo besedo. Otrok prevzame besedo, duša mu zakrkne in otopi. Otroškemu vrtcu sledi ljudska šola in tudi v njej tuji obrazi učiteljev in tuji svet. Naj so ti vzgojitelji še tako blagi, v otrokovo dušo se ne morejo vživeti nikdar. In kaj šele, če se niti verski pouk ne poučuje več v družinski besedi, v materni govorici? Pouk v državnem jeziku uničuje versko vzgojo družine. V otroku mora propadati vera in nravnost. Kako je pripravljanje na prvo sv. obhajilo, na prvo sv. spoved, če se vrši v tujem jeziku? Kaka so poznejša obhajila, spovedi, če je šola versko vzgojo otrokovo prekinila. Tako se mora iz otrok roditi versko brezbrižen rod, katerega vera mrzi in se je žene sramujejo.

V kmetiškem ljudstvu je vera bolj čustvovanje kot stvar razuma, prepričanja. Vera se deduje kot materna beseda in očetova šega od roda do roda kot sveta dedščina. Z mladino pa, ki je vzgojena le v državnem tujem jeziku, pa je pretrgana tisočletna vez. Ako si ded, oče in sin v slovesnih trenutkih verskega doživetja ne morejo podati roke, mora izginiti nekaj svetega, najglobljega, najnotranjšega, izginiti mora kos najboljše katoliške duše.

Govorijo, naj se žrtvuje rod, ki je v manjšini. Kdo pa nosi odgovornost, da žrtvuje eno samo dušo? Vsak dušni pastir mora reči s škofom v Metzu, ki je takole dejal francoskemu naučnemu ministru: „Tolike odgovornosti ne morem jemati nase. S tujim jezikom bi se v šoli izgubilo poznavanje vere, pazabile bi se verske dolžnosti, izginilo bi lepo obnašanje in vse tisto, kar daje družini in državi srečo in mir.“ In škof Schreiber je dejal pred par leti: „Dušno pastirstvo, pridiga, spoved, verski pouk v maternem jeziku, vse to je naravna pravica in človeška zahteva, kateri se ne more protiviti niti pretirani nacionalizem, razun če naravnost želi, da versko življenje v malem narodu zamre in se vera posuši.“

Kako je in kako bo na Koroškem? Naša doba stavi v svoji zahtevi po rešitvi iz krize, gospodarske in socialne, pogoje verske obnovitve tudi na nas na Koroškem. S to svojo zahtevo nam bo vrnila tudi pravico do naše materne govorice v šoli in cerkvi. V to verujemo in verujte z nami še vi od večine!

DOMAČE NOVICE

Gospodarji! Ne prodajajte svojih posestev kljub težki krizi in velikim bremenom, ki jih plačujete državi! Ne prodajajte svoje zemlje! Sami gospodarite naprej na svojih posestvih, če treba z lastnimi žrtvami in izredno varčnostjo, in ne dajte se begati po ponudbah tujcev, ki bi za denar radi posedli našo sveto zemljo. Zemlja, ta naša domovina, kliče in prosi naše ljubezni in zvestobe!

Iz Krčanj na Knežo in Djekše.

Utisi in misli.

Danes razumem našega pisatelja Kovača iz važenberških vinogradov, zakaj jo tako rad maha po samotnih gorskih potih. Prostora hoče za korak in misel! Zato sem poizkusil še jaz in jo mahal preko visoke Kneže na Djekše. Ni mi bilo žal! Evo utisov in misli! Takoj ob prvi hiši me je pozdravila lična kapelica in v njej sveže rože. Po dolini je polno sličnih križev a v njih le posušeno smrečje. Nato srečam staro mater z rožnim vencem v roki. Modro mi je dejala: „Vstanem in grem „ž'brat“; stara sem in zato naj delajo mladi“. Pa sem se domislil časov, ko so nekoč gospodarji hodili v nedeljah odkriti po polju in molili. Vesel sem postal, da sem tako visoko nad dolino in njenim novim življenjem. Med potoma doidem ženico s fantičem in ju nagovorim. Malček je navdušen, ko govori, da hodi uro daleč vsak dan ministrat in v šolo v Knežo. In žena pripoveduje, kako je služila dolgih deset in še več let in si prislužila 360 goldinarjev in dve skrinji perila, da se je potem mogla omožiti. Pa življenje je trdo in zemlja mrtva. — Njena

zadnja beseda me zbega. Mrtva zemlja! Ker ne daje življenja, je mrtva, kot je mrtev človek, če ni v njem oživljajočega duha. In vendar zemljo meliorizirajo, zboljšujejo. Kako potrebna bi bila šele meliorizacija človeškega življenja, da bi se vzbudili vsi v pravo življenje! Take in enake misli mi gredo po glavi, dokler me ne prisili pot, da pogledam zopet okoli sebe. In takoj me razvedri ta božja narava, ki me obdaja vsenaokoli s krasoto in veličastnostjo. In v dušo se vkrade misel tihe sreče, da je tudi človek le košček te lepe narave in z njo vred izročen božjemu varstvu. Saj skrbi On za rože na polju in ptice pod nebom; koliko bolj mora potem skrbeti za svojo najljubšo stvar — za človeka. —

Tako bogata je pot po naših planinah in naših gorskih župnijah in župniku — pisatelju sem danes iskreno hvaležen za njegov recept. Naj se nikakor ne jezi na konkurenco! —er.

Današnji številki so priložene položnice. Naročnike prosimo, da se jih prav kmalu poslužijo, da ne bo treba opominov. Obenem bi želeli, da bi se naše glasilo še bolj udomačilo in rastlo v številu svojih naročnikov naprej. S številom bo rastla naša misel, da nas stori močne v teh črnih dnevih. Zato pridobivajte novih naročnikov!

Hodiše. (Občinska seja 20. sept.) Ena najbolj mirnih je bila in enoglasno se je sklepalo. Najprej smo volili stavbne strokovnjake: za tesarska dela Simona Kussa, za zidarska Antona Samonika in Urbana Hafnerja. Občino zastopa župan ali namestnik. Dne 25. oktobra se odda naš lov v najem. Upamo, da pride več licitantov. Dosedaj je bil z njim vsak zadovoljen. Licitacija se vrši ob 11. uri, kavcija 100 S. Občina je pogoje izpopolnila in zahteva predvsem zatiranje šoj, vran in srak in pravočasno cenitev škode, povzročene po divjačini. V Plešerki se niso mogli zediniti zaradi pota in zato se odda zadeva sodniji, da odloči. Stroške bodo krili vsi, ki pot rabijo. Ludovika Zwanderja imenujejo odborniki za kuratorja umobolnega Leopolda Goričnika. Valentinu Schalleju dovoli seja mesečno podporo 20 S. Prošnja Simona Habicha za kritje stroškov bolnišnice se reši povoljno. Ostale prošnje se odklonijo. Od naše strani se stavi vprašanje zaradi ročnih brizgalnic. Občina je svoječasno dala nekaj podpore za nabavo motorne brizgalne s pripombo, da se morajo nabaviti za oddaljene kraje ročne brizgalne. Motorno brizgalno imamo, o ročnih pa še ni duha in sluha. Vprašanje ostane brez odgovora.

Blato. (Gospodarsko.) Naj malo naznanimo našim bralcem, kako „havžjemo“ v spodnjem kraju. Eh, martra nas. Če pogledamo na skedenj, je koj pišlo, v kašči pičlo, v denarnici pa sploh nič. Prej nam je vzela suša „en štukelj“ in zdaj nam misli moča kar dva. Tri leta po vrsti že kupujemo oves in sedaj res že ne vemo, li naj ga drugo leto sploh še sejemo. Detelja, ki je prej ob suši ni bilo skoro videti, je obrasla a je posušiti ne moremo. Edina naša nada je še krompir. Vsi smo mislili, da pride z njim denar v deželo. Zdaj pa menda Lahi rajši jedo svojo polento kot pa naš krompir. In naša žganjarska zadruga, ki naj bi naš krompir vnovčila, je zaspala zaradi pomanjkanja kapitala. Posestnik že dolgo obstoječe Eberweinove žganjarne pa plačuje krompir po 5 grošev kg. Koliko dela je treba, da se pridela vagon krompirja in potem dobiš zanj komaj 500 šil ... Sadje je srednje dobro obrodilo, a ga nihče ne kupuje. Lepa jabolka se bodo sprešala v mošt, šilingov pa spet ne bo. Še dobro, da nam je „Notopfer štibro šenkav“. Živine imamo za letošnjo slabo letino preveč pa je ne moremo prodati. Neki kmet v sosednji vasi poskuša letos s silo-krmo, na katere uspeh smo radovedni. Ensiliral je koruzo, ki je na našem suhem svetu zrastla do tri metre visoko. Če se mu obnese, bo našel kmalu dovolj posnemalcev. Bilo bi velikega pomena za našo živinorejo. Prav huda prede tudi našim priseljenim Nemcem. Mi smo že od nekdaj vajeni trdega kruha, oni pa ga šele sedaj okušajo. Po malem se bodo vrnili v svojo domovino, mi pa bomo še „pojamrali“ dotlej, da nam bo boljše.

Gospodinjska šola šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu se začne 3. novembra in traja do maja 1932. Gojenke naj se javijo vsaj do srede oktobra. V zavodu je tudi šivalna šola, v katero se sprejemajo dekleta vsak čas. Na željo se bo vršil tudi pouk v glasbi.

Bilčovs. (Jesen.) Jeseni delamo obračun našega gospodarstva. In ta je že leta sem vedno žalostnejši, ko rastejo izdatki in bremena neprestano, pridelek pa ostaja vedno enak. Koliko je izdatkov baš v jeseni: poslom je treba plače, obleke je treba, obuvalo popraviti, vozove in drugo orodje „reparirati“ in še vrsta drugih potreb in izdatkov. In vse to moramo prigarati“ iz te naše zemlje. In po večerih in ob nedeljah pa posedamo pri Pomoču ali Miklavžu in se menimo o letini, o tem in onem. No, kaj govorimo: Letina je bolj srednja. Rž je obetala biti boljša, dobra je bila jara rž. Oves in ječmen se zaradi suše nista mogla razrasti in še podjed je storil svoje. Pšenica je bila splošno srednja. Zadovoljni smo s koruzo in krompirjem. Ajdo pa nam je slana zadnjega tedna pokuhala in nič ne bo ajdovih žgancev. Krme je bilo vsled hladne vigredi in poletne suše zelo pičlo in študiramo, kaj in kam z živino. Pomagamo si tako, da sami koljemo in razprodajamo meso. No in kaj še govorimo: da smo res že siti te velike mizerije in da na obljube drugih drugič ne bomo dali nič.

Mleko s Kathreiner-jem trikrat lažje prebavljivo nego drugače.

Novi uspehi raziskavanja prehrane.

Nemški raziskovalci so našli to presenetljivo dejstvo, s katerim se končno odstranjuje edina neprijetna lastnost mleka, njega težka prebavljivost. To je v interesu našega kmetijstva tem bolj pozdraviti, ker se bo s tem odkritjem konzum mleka gotovo pomnožil. 135

Št. Lipš. (Marijanski shod.) Lepo slovesnost smo obhajali zadnjo nedeljo v avgustu. Spominjali smo se efeškega cerkvenega zbora 1431, ki je svečano proglasil Marijo za božjo porodnico in ne samo za mater Kristusa-človeka, in da Kristus ni samo človek ampak tudi Bog. Že v soboto zvečer se je zbralo mnogo ljudi k pridigi in slovesnim večernicam. In nedelja je bila krasen solnčen dan, kot bi ga bil Bog nalašč pripravil za Marijino slavje. Prišle so žene in dekleta iz vse Podjune in tudi Rožanke, da se poklonijo veliki vrstnici. Na prostem smo imeli postavljen ovenčan oltar in okoli njega se je zbrala vsa velika množica. Višek slovesnosti je bila procesija z Najsvetejšim, ki se je vila skozi vasi, polje in travnik in prosila blagoslova sebi in sadu svojega truda. Slovesna sv. maša se je nato vršila pred farovžem. Veseli smo lepo uspele manifestacije in hvaležni smo zanjo. Hvaležni smo končno še dekletom, ki so žrtvovale noči in pletle vence, da smo okusno okrasili cerkev in slavoloke. Nebeška mati naj vsem obilo povrne!

Tinje. (Požar.) V četrtek, dne 17. septembra proti polnoči je pogorel Norčičev skedenj v Dulah. Osmi dan nato tudi v četrtek dne 24. septembra ponoči pa je izbruhnil požar pri Norčičevem sinu Krizmanu, trgovcu v Tinjah, in je upepelil skedenj. Velik strah se je polastil vseh prebivalcev v vasi, ko so videli po zraku krožiti brezštevilne iskre. Nevarnost je bila tem večja, ker je pihal močen veter. Domača požarna bramba je bila s svojo motorno brizgalno takoj na mestu in je gasila na vso moč. V kratkem času je prišla na pomoč tudi velikovška požarna bramba. Obema brambama se je zahvaliti, da ni zgorela cela vas, zlasti najbolj ogroženo proštnijsko poslopje. Za oba pogorelca je bil požar strašen udarec posebno zaradi tega, ker sta imela spravljene že vse poljske pridelke, in ni bilo mogoče rešiti nič drugega kakor samo živino.

Krčanje. (K zadnjemu požaru.) V zadnji številki smo poročali o požaru pri Norcu. Medtem je orožništvo dognalo, da je zažgal iz neprevidnosti domači petletni otrok. V toliko naše zadnje poročilo popravljamo.

Suhe gobe (Steinpilze)

kupuje 130

trgovina Mory v Sinči vasi.

DRUŠTVENI VESTNIK

Odkritje spominske plošče pisatelju Deteli. V Moravčah so pretekli teden odkrili spominsko ploščo slovenskemu pisatelju dr. Deteli. Najožji njegovi rojaki so pričeli zbirati prispevke in so iznenadili ostalo ljudstvo z vabilom k proslavi. Redek slučaj požrtvovalnosti in ljubezni! Slavja se je udeležilo poleg množice ljudstva mnogo odličnih gostov iz Ljubljane in Novega mesta. Po cerkvenem opravilu se je vršilo odkritje plošče na dr. Detelovem rojstnem domu. Popoldne se je vršil pevski in godbeni koncert. — Detelovi spisi so med našim ljudstvom zelo priljubljeni. Odlikuje jih zdrava in domača vsebina. Dolgo vrsto jih je priobčila družba sv. Mohorja v večernicah, tako: „Novo življenje“, „Svetloba in senca“, „Trojka“, igra „Begunka“. Spisal pa je še več, med drugimi „Malo življenje“, „Pegam in Lambergar“ i dr. Nadalje je bil neumoren sotrudnik „Dom in sveta“ in „Mladike“. Marljivemu slovenskemu pisatelju se imamo tudi mi koroški Slovenci oddolžiti za marsikatero lepo uro, ki smo jo doživeli pri branju njegovih spisov. Oddolžiti se mu hočemo tako, da bomo še v bodoče prav radi segali po slovenski knjigi.

Šmihel pri Pliberku. (Društveno.) Zima prihaja v deželo in z njo sezona našega društva. Gibali smo se še celo leto, vendar smo se omejili bolj na prireditve. Imeli smo dvakrat gostovalce: Kotmirčani so nastopili s pesmijo in igro in nas s svojim nastopom kar navdušili; o priliki Finžgarjeve proslave so gostovali Globašani z „Divjim lovcem“ in s pesmijo Brnčani. Tudi sami smo gostovali kot brambovci v Dobrlivasi in kot društveniki pri Cingelcu na Trati. Posebno smo se učili od Rožanov discipline pri predstavah. In kaj v novi sezoni: Knjižničar je uredil in — sam knjigovez — popravil knjige in naročil še novih. Tudi za kurjavo društvene sobe je poskrbljeno. Prvi sestanek bo 4. oktobra, na katerem bo govoril odličen govornik in zato naj pridejo na prvi sestanek poleg mladine še gospodarji in gospodinje. Tudi domače moči nameravamo upreči in jih bomo zmenjavali s sosednjimi društvi. In še nekaj na uho: novo krasno igro pripravljamo in vas na njo potem povabimo.

Pliberk. („Veriga.) V nedeljo, dne 11. oktobra uprizorimo v Breznikovi dvorani Finžgarjevo igro „V e r i g a“. Poleg tega so na sporedu še deklamacije, petje in govor. Pričetek je točno ob pol treh pop. Pridite tokrat k nam, da bomo pozneje obisk lahko vračevali.

PRAVNI VESTNIK

Novi občinski red.

Deželna postava z dne 25. junija odreja za vse koroške občine — izvzeto so občine z lastnim statutom — nov razmeram prikrojen občinski red. Istočasno je razveljavila deželna vlada občinski red iz leta 1904.

Zvezna dežela Koroška se deli v občine, ki so samostojne upravne edinice. Več občin istega sodnijskega okraja se lahko združi v eno občino ali v manjše število občin, ako združitev odgovarja postavnim določbam. Združitev veljavno potrdi šele poseben deželni zakon. Tudi delitev občine je vezana na deželni zakon. V spornih slučajih odločuje deželna vlada. Občinske meje spreminja deželna vlada brez ozira na pristanek prizadetih občin.

Določbe glede volilne pravice se krijejo z določbami zakona o stalnem volilnem imeniku z dne 20. marca 1930. Podrobni način volitev obravnava občinski volilni red.

„Österreichische Glückspost“,

veliki strokovni list razredne loterije, izhaja skozi 6 let v založništvu poslovalnice J. PROKOPP V BADNU IN NA DUNAJU. Izhaja mesečno in prinaša ta največji izžrebalni časnik izide vseh v Avstriji dovoljenih loterijskih prireditev. Cena je nizka, ker stane letna naročnina samo **S 3·44,** poleg tega pa ima naročnik pravico, da pusti vse v svoji posesti se nahajajoče srečke zastonj voditi v evidenci (kontrola žrebanja in obvestilo v slučaju dobitka.) 7

Številke na vpogled brezplačno pri

Glückspostverlag, Baden, Hauptplatz 17.

Občinski red jasno govori, li izgubi občinski odbornik svoj mandat, če se preseli v drugo občino: če se odbornik trajno izseli v drugo občino, izgubi mandat, izgubo mandata pa izreče ustavno sodišče. V gotovih slučajih sme tudi deželna vlada odreči pripadnost k občinskemu odboru.

Občinski svetovalci vršijo svojo službo brezplačno, povrnejo se jim le izdatki iz odborniškega poslovanja. O višini kritja stroškov sklepa občinski odbor, ki določa tudi odškodnino županu. Novi občinski red ne spreminja občinskega delokroga in se krijejo nove določbe s tozadevnimi starega reda.

Vsi ali delni dohodki iz občinske imovine, namenjene za potrebe občine, tvorijo občinsko premoženje (Gemeindevermögen) in to se razlikuje od občinske posesti (Gemeindegut), do katere imajo pravico vsi člani ene občine ali izključno samo člani ene občine. Občinska posest in občinsko premoženje naj ostaneta neokrnjena; vsaka občina naj skrbi, da se občinsko premoženje in občinska last množita v korist vseh občanov. Občinsko premoženje ali občinska posest se smeta razdeliti med občane le, če v to deželna vlada izrečno privoli. Tudi razdelitev letnih preostankov dovoli deželna vlada šele, če so se prej krile vse občinske potrebe in stroški. Če hoče občina zvišati občinske dohodke z novimi nakupi ali kakim podjetjem, mora prositi za pritrdilo deželne vlade. Dosedanjih pravic na dohodkih in uporabi občinske posesti novi občinski red ne spreminja razun z določbo, da se ne sme nobenemu občanu dodeljevati večje koristi in večjih pravic, kot jih navadno potrebuje.

Upravno leto občine se krije z upravnim letom dežele. (Konec prihodnjič.)

GOSPODARSKI VESTNIK

Upravičena nezadovoljnost.

Država naj poseže vmes!

Stroški za prehrano igrajo v narodnem gospodarstvu izredno važno vlogo, ker so merodajni za višino plač, socialnih bremen in tako posredno odločilni tudi pri ceni industrijskih in obrtnih izdelkov ter pri davkih in ostalih dajatvah. Zato ima na ceni za prehrano potrebnih živil interes ves narod.

Kmet dobiva že leta sem vedno manj za svoje pridelke. Čudno pa je sedaj to, da se kljub temu ne znižajo ne plače in ne cene industrijskih in obrtnih izdelkov, uradniki se branijo znižanju plač, davki in dajatve rastejo namesto da bi padali, socialna bremena dosegajo višino, ki onemogočuje vsako gospodarstvo v državi.

Kaj je vzrok temu? Vsak bi pričakoval, da bodo vsled velikanskega padca cen kmetijskim pridelkom in vsem surovinam, katere potrebujejo industrijska in obrtna podjetja, padle tudi cene živil, ki so potrebna za prehrano. **In vendar je dejstvo, da se cene živilom niso ne samo ne znižale marveč celo še zvišale. Ni je države, ki bi imela take razlike med cenami pridelkov in cenami živil kot naša Avstrija.** Li naj navedemo par slučajev? Mleko se plačuje kmetom po 28—30 grošev in mestne mlekarne prodajajo mleko po 50 grošev. Dunaj prodaja krompir po 22 grošev, češplje po 80 grošev, navadna jabolka po 90 grošev, dočim kmetom na Nižjem Avstrijskem ne plačujejo niti četrtine svoje prodajne cene.

Cena žitu in živini pada neprestano, cena mesu in moki in kruhu pa je v zadnjih treh letih neprestano rastla: tako pri moki za tretjino in pri mesu za četrtino stare cene. Za vola dobiš plačanih za kg žive teže kvečjemu 1.30 šilinga, meso pa se prodaja po 3.20 šil. Za rž plačujejo največ 27 grošev in za pšenico 26, dočim so še pred dvemi leti plačevali za rž 36 in za pšenico 38 grošev. Kruh pa se je pocenil v teku zadnjih dveh let komaj za štiri groše.

Razumljivo je, da raste predvsem pri nas na deželi razburjenje, ko vendar kupujejo vaški mesarji in peki navadno iz prve roke in tako cenejši, a prodajajo pa po mestnih cenah. In to brez vsake prave upravičenosti. **Vlada bo prisiljena, da poseže s strogo roko vmes in cene kratkomalo sama narekuje** — kot je to storila jugoslovanska vlada za kruh; kajti nikakor ni dobro, če gotovi krogi nočejo kazati nobenega uvidevanja za splošni težki položaj in iščejo korist celo na račun krize. **Nezadovoljnost v državi lahko postane nevarna ne samo krivcem marveč vsej državi!**

Nasvet našim gospodarjem. Letos bo treba posebne skrbi in previdnosti, ker bo pomanjkanje krme veliko. Z vsemi silami je treba delati nato, da ostane doma vsaj najpotrebnejše število živine, ki ga rabimo za naše gospodarstvo in četudi živina pri tem strada. Saj se obeta tudi ljudem pomanjkanje. Po mnogih krajih se bodo morali boriti za golo življenje, ker bo zima izredno huda. Boljše je, da živina v takih letih prestrada zimo, kakor da bi jo pod ceno dajali in metali proč. Upati je, da se bodo cene zopet dvignile in da bo živina lahko prezimila tudi pri pičlejši krmi. V takem letu naj se porabi za krmo vse, kar je le količkaj porabnega. Jesensko pašo je raztegniti noter do zime. Kar smo rabili za steljo, naj se obrne po možnosti za krmo; potrebno steljo pa je iskati v gozdu ali drugod. Slama bo letos važna krma in bo morala nadomeščati izpadlo seno in otavo. Tudi pri pokladanju krme bo treba skrajne varčnosti in rednosti. Z eno in drugo krmo je napraviti točen proračun. Dognati moramo, koliko krme imamo na razpolago in koliko živine bomo prezimili. Pravi gospodar bo dnevne odmerke krme meril in tehtal kot da bi bil denar. Letos bo treba ravnati s krmo, kot da bi bila zlato, pa bomo shajali.

Žito namesto denarja. Poljska vlada sprejema za zaostale davčne tirjatve premog in žito namesto denarja in porablja naturalije v podporo brezposelnim. Tako hoče pomagati davkoplačevalcem in podpirati brezposelne. Ostali evropski svet z zanimanjem zasleduje ta novi korak in ni izključeno, da bo poljsko vlado pričel posnemati.

Izvoz jugoslovanskega sadja. Uradna jugoslovanska statistika objavlja številke izvoza jugoslovanskih sliv na Dunaj (termin 15. september): Črez Maribor 29 vagonov, črez Jesenice 62, črez Maria Theresiopel 121 vagonov.

Velik sadni sejem v Ljubljani. V dneh 25., 26. in 27. oktobra se vrši v prostorih velesejma v Ljubljani velik sadni sejem. Prodajalo se bo pozno jesensko in zimsko namizno sadje v zabojih po 20 kg.

Celovški trg. Pšenica 27—28 S za 100 kg, rž 28—29, ječmen 20—22, oves 21—22, koruza 18—20, krompir 12—14, sladko seno 12—14, kislo 7, slama 8—10, kg graha 1.20—1.40, leča 1—02, stročje 0.50, zelje 0.40—0.50, goveja mast 6.—, sirovo maslo 5—6, jajca 0.14—0.15, kokoši 3—4, race 5, gosi 10.— Voli 1.10—1.30, plemenske krave 1.10—1.40, klavne krave 0.60—0.90, telice 1—1.20, mladi prašiči 1.20—1.40, ovce 0.70.

RAZNE VESTI

Kje je največji zaklad sveta? V New-Yorku v poslopju državne banke. V tej banki je pretežni del vsega zlatega zaklada. Pred blagajnami je postavljeno dvojno in trojno omrežje, pred vsakim oddelkom stojijo do zob oboroženi stražniki. Vseh stražnikov je v poslopju 290. Povsod so postavljene posode s strupenimi plini. Skladišče zlata se nahaja pod zemljo, kjer je obenem velika zaloga strojnih pušk. Stroji, ki štejejo denar, preštejejo na dan 30 ton bakrenega, srebrnega in zlatega denarja. Vsak stroj prešteje na minuto 10.000 novcev in jih obenem zlaga v zavojčke in te spravlja v vrečice. Zlato je deloma kovano deloma v palicah. Okoli zakladnice je vse polno čuječih oči. Zakladnico varuje tri in pol metra debel zid, okoli zidu pa je en meter širok hodnik, kamor lahko vsak trenutek spuste strupen plin. Vrata do zakladnice so iz najtršega jekla. Tehtajo 90.000 kg. Odpira in zapira jih elektrika.

Vsaka reč ima svoj vzrok. Gospa: Kako to, da ste danes nemi, včeraj pa ste trdili, da ste slepi? Beračica: Ker ste mi včeraj vrgli v predpasnik svetinjico namesto 10 grošev.

Slovenski krožek na Dunaju ima v novem poslovnem letu 1931/32 svoj prvi večji sestanek prihodnjo nedeljo, t. j. 4. oktobra v češkem Narodnem domu, XV., Turnergasse 9, kjer je našel med brati prijazen in upamo svoj stalen dom. Da našemu edinemu slovenskemu društvu zagotovimo obstoj ter da delo v njem poglobimo, je potrebno, da se znajde njegovo članstvo čimprej v skupni misli in zajemnem nastopu, posebno glede pevskega in tamburaškega zbora ter slovenske šole in temu namenu naj služi v prvi vrsti naš nedelski sestanek. V prepričanju, da se boste člani in prijatelji krožka v polnem številu odzvali temu vabilu in privedli seboj še novih, Vam kličem: Nasvidenja v nedeljo! Predsednik.

Za tiskovni sklad so darovali: Zbrano o priliki zlate poroke g. Nikolaja in Apolonije Zingler v Podkloštru dne 28. junija S 5.—; Jakob Kulterer, Mišlje, 3; Josef Eicher, Spodnja Buhla, 0.50; Karel Dobernik, Grabštanj, 1; Miha Rovišnjak, Št. Peter, 1; Janez Wieser, Slovenji Plajberk 1; Vinko Gröblacher, Deščice, 3; neimenovan iz Globasnice 1; neimenovan iz Borovelj 1; Karel Jiša, Hudlice, 3; Štefan Bayer, Loga vas, 2.50; Janez Petrič, Brdo, 2; Janez Wallar, Gornje Dobje, 1; neimenvana iz Št. Ruperta 1; neimenovan iz Slovenjega Plajberka 5; Miha Valentin, Struga, 3; Reza Kavfič, Rute, 0.50; Šimen Aichholzer, Hodiše, 0.50; Ropač, Ribnica, 2; neimenovan iz Hodiš 2; Arnejc Weber, Rožek, 4; neimenovan iz Kožentavre 5; izobr. društvo „Jepa“ v Ločah 5 S. Vsem darovalcem najlepša hvala!

VINCENC KRENOS

izprašani podkovni in kovaški mojster za vozove, trgovanje s stroji,

LOGA VAS, POŠTA VELDEN AM WÖRTHERSEE

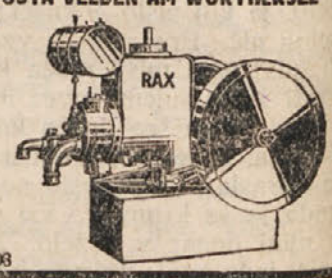

Prodaja najbolj znanih bencinskih motorjev „Rax“ po originalnih tovarniških cenah. Strokovni nasveti in pojasnila zastonj.

108

Ivan Kacin, Ljubljana, Tabor 6, Jugoslavija,

tovarna harmonijev, glasovirjev in orgel

Uglašuje in popravlja cerkvene orgle, izdeluje harmonije od Din. 2100·— naprej. Zahtevajte cenik! 133

VELIKA ODPRODAJA!

Ves Celovec strmi nad nizkimi cenami v manufakturni trgovini

SCHLICHTINGER, CELOVEC, WIENERGASSE 4.

Obiščite nas in prepričali se boste o tem.

NEKATERI PRIMERI:

Oxford srajce	S 2·78	Damske srajce	S 1·38
Srajce iz flanela	S 3·48	Kombineže	S 1·88
Svilene zavihalne srajce	S 2·78	Reformne damske hlače	S 1·48
Gradl spodnje hlače	S 2·50	Obleke iz barhanta	S 6·90
Hlače iz barhanta	S 3·20	Bluze iz barhanta	S 4·80
Hlače iz sukaničnega blaga	S 5·50	Nogavice	S —·69, —·98, 1·48, 1·98
Kratke nogavice	S —·49, —·69, —·68	Ženski telovniki	S 4·98, 7·50
Moški telovniki	S 7·98	Predpasniki iz modrega tiska	S 1·48
Moške flanelaste jopice	S 7·90		

kakor barhant, flanela, modni tisk, šifon, posteljne odeje, modne obleke, modni plašči, nara nice, ovratnice itd. vse po najnižjih cenah.

Govorimo slovenski! 131

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk od ovoren Josip Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenpatz 7.